

تلخیص

مکاسب محرّمہ

شیخ انصاری (رحمہ اللہ)

جلد اوّل

مسلم قلی پور گیلائی

سرشناسه: قلی پور گیلانی، مسلم، ۱۳۴۳
عنوان قرارداد: المکاسب، فارسی، کتاب المحرمه
عنوان: تلخیص مکاسب المحرمه
تکرار نام پدیدآور: مسلم قلی پور گیلانی
مشخصات نشر: قم:
مشخصات ظاهری: ص ۲۰۰ : نمودار
فروست: یادداشتهای من:
بهاء:..... ریال:

ISBN: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۶۲-۶-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: اثر حاضر تلخیص فارسی کتاب محرمه از مکاسب مرتضی انصاری می باشد
یادداشت: این کتاب چکیده ای گزارش وار از بخش کتاب المکاسب مرتضی انصاری است
موضوع: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق، المکاسب- اقتباسها
موضوع: معاملات (فقه)، کسب و کار حرام
شناسه افزوده: انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴-۱۲۸۱ ق. المکاسب، فارسی، برگزیده
رده کنکره: ۱۳۹۳، ۷۰۴۲۱ م ۸ الف / ۱۹۰ BP
رده دیوبی: ۲۹۷/۳۷۲
شماره مدرک: ۳۸۷۱۷۵۰

تلخیص مکاسب محرمه

مؤلف: مسلم قلی پور گیلانی
قطع: وزیری - ۲۰۰ صفحه
نوبت چاپ: پانزدهم (اول ناشر) زمستان ۹۸
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
چاپ: گلها
ناشر: نهانندی

* کلیه حقوق محفوظ و مخصوص کتابفروشی حسینی می باشد *

ISBN: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۶۲-۶-۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۱۶۲-۶-۱

مرکز پخش: کتابفروشی حسینی

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه همکف بالا، پلاک ۸۳
تلفن: ۳۷۷۳۷۴۰۵ - ۰۲۵ فکس: ۳۷۸۳۷۶۹۶ همراه: ۰۹۱۲۲۵۳۷۵۴۶

قیمت: ۲۱۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۵	صیغه مکاسب
۱۵	۱- حدیث تحف العقول
۱۷	۲- حدیث فقه الرضا (علیه السلام)
۱۸	۳- حدیث دعائم الاسلام
۱۸	۴- نبوی مشهور
۱۸	اقسام مکاسب در کلمات فقها
۱۸	منظور از حرام بودن یک کسب
۱۹	انواع مکاسب حرام
۱۹	کسب با چیزهایی که منفعت محلله مورد اعتنای عقلا ندارند. (بیع حشرات)
۱۹	کسب از راه انجام امور واجب
۲۱	نوع اول: اکتساب با اعیان نجس (در ۸ مسأله)
۲۳	مسأله اول: معاوضه بول حرام گوشت
۲۳	فرع اول: فروش بول حیوان حلال گوشت
۲۶	فرع دوم: بیع بول شتر
۲۶	مسأله دوم: حرمت معاوضه عذره نجس
۲۷	فرع: آیا بیع عذره حیوان حلال گوشت (ارواث) حلال است؟
۲۸	مسأله سوم: حرمت معاوضه خون نجس

- ۲۸ فرع: بیع خون طاهر
- ۲۹ مسأله چهارم: حرمت معاوضه منی
- ۳۰ مسأله پنجم: حرمت معاوضه مردار و اجزای حیات دار آن
- ۳۱ فرع اول: فروش مردار به ضمیمه مذکی
- ۳۲ فرع دوم: معاوضه مرداری که خون جهنده ندارد
- ۳۳ مسأله ششم: حرمت معاوضه سگ و لگرد خشکی و خوک خشکی
- ۳۳ مسأله هفتم: حرمت معاوضه خمر و هر مایع مسکر و فقا
- ۳۳ مسأله هشتم: حرمت معاوضه اعیان متنجسه غیر قابل طهارت
- ۳۴ مورد استثنا از حرمت بیع اعیان نجسه
- ۳۵ مستثنای اول: مملوک کافر
- ۳۶ مستثنای دوم: سگهای غیر و لگرد
- ۳۸ مستثنای سوم: آب انگور قبل از تبخیر دو سوم آن
- ۳۸ مستثنای چهارم: دهن متنجس
- ۳۹ مواضع چهارگانه: بررسی چهار مسأله
- موضع اول: آیا در بیع دهن متنجس شرط است که صریحاً ذکر کنند که بیع برای
- ۳۹ استصحاب
- موضع دوم: آیا اعلام نجاست دهن به مشتری، هنگام بیع واجب است یا نه؟ و آیا وجوب
- ۴۲ آن نفسی است یا شرطی
- ۴۳ مسأله تغیر جاهل و اقسام آن
- ۴۴ موضع سوم: آیا استصحاب باید زیر آسمان باشد؟
- موضع چهارم: آیا استفاده های دیگر (غیر از استصحاب) از دهن متنجس حرام است؟
- ۴۵ ۴۸ اصل اولی در انتفاع از نجس العین

۵۱	نوع دوم: کسب‌هایی که به خاطر قصد حرام، حرام هستند
۵۳	قسم اول: کسب با چیزهایی که استفاده خاص از آن، در راه حرام است
۵۳	هیا کل عبادت
۵۵	آلات قمار
۵۵	آلات لهو
۵۵	ظروف طلا و نقره
۵۶	دراهم مغشوش
۵۷	قسم دوم: معامله‌ای که متعاملان قصد حرام از آن دارند
۵۷	مسأله اول: بذل مال فقط در مقابل منفعت حرام
۵۸	مسأله دوم: بذل مال در مقابل مجموع منافع حلال و حرام مثل بیع کنیز آواز خوان
۵۹	مسأله سوم: انگیزه طرفین معامله استفاده حرام است اما عقد را بر آن واقع نمی‌سازند
۶۱	اقوال فقها در تعریف اعانه بر گناه و جرم
۶۳	احکام اقسام پنجگانه انجام شرط حرام
۶۳	قسم سوم: معامله کالایی که می‌تواند در حرام استفاده شود
۶۴	ادله حرمت بیع سلاح به اعدای دین
۶۵	نوع سوم: خرید و فروش کالایی که استفاده حلال قابل توجه ندارد
۶۹	نوع چهارم: افعالی که فی نفسه حرامند
۷۱	مسأله اول: تدلیس ماشطه
۷۳	خالکوبی کودکان
۷۳	ملاک حصول تدلیس
۷۳	تعیین اجرت توسط آرایشگر

- مسأله دوم: پوشش لباس و زیور آلات خاص جنس مخالف ۷۴
- حکم خنثی در پوشش و استفاده از زیور آلات چیست؟ ۷۵
- مسأله سوم: تشیب (اظهار عشق به زن بیگانه) ۷۵
- مسأله چهارم: مجسمه سازی و نقاشی حیوانات ۷۷
- دلیل جواز تصویر (مجسمه، نقاشی) غیر حیوان: ۷۷
- نگهداری و نمایش تصاویر حرام ۷۸
- مسأله پنجم: کم فروشی ۷۹
- حکم صور تطئیف در اجناس ربوی (اجناس مکمل و موزون) ۸۰
- مسأله ششم: تنجیم ۸۰
- مقام نخست: جواز خبر دادن از اوضاع ستارگان و امثال خسوف و کسوف ۸۱
- مقام دوم: جواز پیشگویی آثار وضعیتهای مختلف ستارگان با اعتقاد به نشأت آنها از اراده ۸۱
- مقام سوم: پیشگویی از حوادث دنیا بر اساس اوضاع ستارگان با اعتقاد به نشأت آنها از خود ۸۱
- مقام چهارم: اعتقاد به تأثیر ستارگان و اوضاع مختلف آنها در حوادث دنیا ۸۲
- صورت نخست: استقلال تام و علیت تامه ستارگان در تأثیر بر حوادث دنیا ۸۲
- صورت دوم: خداوند مؤثر اعظم است، اما ستارگان نیز تأثیر دارند ۸۳
- صورت سوم: حوادث دنیا اثر طبیعی خلقت ستارگان به وسیله خداوند است ۸۴
- صورت چهارم: حرکات ستارگان، علامات وقوع حوادث دنیوی اند ۸۴
- مسأله هفتم: حفظ نگهداری کتب ضلال ۸۵
- مسأله هشتم: رشوه ۸۸
- حکم ارتزاق قاضی از بیت المال ۹۱

۹۱.....	حکم اخذ هدیه برای قاضی
۹۱.....	حکم رشوه در غیر قضاوت
۹۳.....	حکم صور اختلاف دافع و قابض
۹۳.....	مسأله نهم: سبّ مؤمن
۹۶.....	مسأله دهم: سحر و جادو
۱۰۱.....	مسأله یازدهم: شعبده و تردستی
۱۰۲.....	مسأله دوازدهم: غشّ
۱۰۵.....	مسأله سیزدهم: غناء
۱۱۲.....	مسأله چهاردهم: غیبت
۱۱۵.....	تنبيهات چهارگانه
۱۲۶.....	خاتمه: حقوق مسلمان بر برادرش
۱۲۸.....	شرایط دوست صادق
۱۳۰.....	مسأله پانزدهم: قمار
۱۳۳.....	مسأله شانزدهم: قیادت
۱۳۳.....	مسأله هفدهم: قیافه
۱۳۴.....	مسأله هیجدهم: کذب
۱۳۵.....	مقام اوّل: آیا کذب از گناهان کبیره است؟
۱۳۶.....	توریه
۱۳۷.....	مقام دوم: مسوّغ کذب
۱۳۹.....	مسأله نوزدهم: کهنات
۱۴۰.....	مسأله بیستم: لهو
۱۴۲.....	حکم لعب و لغو

- ۱۴۳ مسأله بیست و یکم: مدح ییجا.
- ۱۴۳ مسأله بیست و دوم: کمک به ظلم ظالم.
- ۱۴۳ الف - کمک به ظالم در ظلمش.
- ۱۴۴ ب - کمک به ظالم در کار غیر حرام.
- ۱۴۴ مسأله بیست و سوم: نجش.
- ۱۴۵ مسأله بیست و چهارم: سخن چینی.
- ۱۴۶ مسأله بیست و پنجم: نوحه گری باطل.
- ۱۴۶ مسأله بیست و ششم: ولایت و کارگزاری سلطان ظالم.
- ۱۴۷ استثنای ولایت حرام.
- ۱۴۸ تنبیهات چهارگانه.
- ۱۴۸ تنبیه اول: جواز ارتکاب سایر محرّمات.
- ۱۵۰ تنبیه دوم: محدوده تحقق اکراه.
- ۱۵۱ تنبیه سوم: آیا جواز قبول ولایت محرّمه مشروط به عجز از مخالفت با آن است؟ ...
- ۱۵۲ تنبیه چهارم: عدم نفوذ اکراه در ضرر مالی غیر مؤثر در قبول ولایت.
- ۱۵۳ تنبیه پنجم: عدم نفوذ اکراه در قتل مؤمن (شیعه).
- ۱۵۴ خاتمه.
- ۱۵۴ اخلاق کارگزاران.
- ۱۵۸ مسأله بیست و هفتم: هجای مؤمن.
- ۱۵۹ مسأله بیست و هشتم: هجر یا فحاشی.
- ۱۶۱ نوع پنجم: از مکاسب محرّمه دریافت مزد در کارهای واجب.
- ۱۷۴ خاتمه.
- ۱۷۴ مسأله اول: خرید و فروش قرآن مجید.

مسأله دوم: حکم جوایز و کلیه اموال گرفته شده از ظالم، سلطان جائز و کارگزاران او	۱۷۷
حکم شرعی اخذ مال از ظالم	۱۸۷
حکم اموال غصبی که در دست ظالم تلف شده است	۱۸۷
مسأله سوم: خراج و مقاسمه	۱۸۷
تنبيهات هشتم: تنبيهات	۱۸۹
تنبيه اول: موضوعیت قبض سلطان در حکم جواز اخذ	۱۸۹
تنبيه دوم: محدوده حکم خراج	۱۹۰
تنبيه سوم: محدوده خراج حلال	۱۹۷
تنبيه چهارم: مراد از سلطان کیست؟	۱۹۳
تنبيه پنجم: آیا لازم است خراج دهندگان اعتقاد به استحقاق سلطان داشته باشند؟ ...	۱۹۵
تنبيه ششم: مقدار خراج	۱۹۶
تنبيه هفتم: استحقاق گیرنده خراج	۱۹۷
تنبيه هشتم: شرایط زمین خراجی	۱۹۷

مقدمه

حمد و ثنای علی الاطلاق، از آن خداوند است که در صُنْعش، غایت احکام و در تشریع شرایعش، نهایت اتقان اعمال فرمود. در معاش انسانی طِیّات را مقرر و از خباثت زجر داشت.

در تحصیل سعادت معاد او از بیان خرد و درشت دریغ نفرمود. در روابط انسانی از یکسو از احکام تجارات تا ولایات و به مختصر کلام، مکاسب محرّمه و محلّله و ارسوی دیگر در وظایف فردی از عالی ترین مراتب عرفان و قرب به خود، تا صعود به قاب قوسین اوادنی چیزی فرو نگذاشت.

و نهایت سخن اینکه شرع را قرین صُنْع تقنین فرمود. آن که در نظام صُنْع، ذات مصلحت بود، واجب و مستحبش تشریع نمود، و آن که ذات مفسده ملزمه و غیر ملزمه بود، حرام و مکروهش تقنین کرد.

و برای مردم عصر آخرین، اسلام را شریعت سمحه و سهله و اکمل ادیان در قواعد و أوفای مکاتب در فروع و تفصیل احکام افعال مکلفین پذیرفت.

این مختصر، چکیده ای از مباحث ارزشمند مکاسب محرّمه شیخ اعظم مرتضی انصاری (رحمه الله) است. تدوین آن به لحاظ مصالح عدیده ارائه آن مباحث در این قالب، صورت گرفته است. مطالعه صفحاتی از آن به خوبی چهره بسیاری از فوائد آن را می نمایاند.

غرض اولین، تعمیم استفاده از این کتاب ارزشمند و تنزیل مطالب عرشی آن بوده

است.

مسلم قلی پور گیلانی

قم: اردیبهشت ۱۳۷۶